

Kerkgeschiedenis - Les 7- De Reformatie

INTRODUCTIE

In de vorige les zagen we hoe de rooms-katholieke kerk zich in 1053 afscheidde van de oostelijke otordoxe kerk. In het jaar 1517 zou er weer een grote verandering plaatsvinden in de kerk, dit keer in de rooms-katholieke kerk. Het was toen Martin Luther zijn bekende 95 stellingen aan de Universiteit van Wittenberg, Duitsland, spijkerde. Dit proefschrift was een lijst met voorstellen voor een academisch debat geschreven door Martin Luther - hoogleraar theologie, die de protestantse reformatie zal beginnen, een scheuring in de katholieke kerk die de Europese geschiedenis diepgaand heeft veranderd.

I. DE DECADENTIE

Omdat alleen de geestelijkheid en een handvol edelen konden lezen, gingen mensen niet naar bijbelstudies. Hun religie was enigszins ontworpen en afgekondigd door de kerk. Het richtte zich op de verering van de heiligen, vooral Maria, relikwieën, bedevaarten en de zoektocht om het Heilige Land (de kruistochten) te veroveren.

Naarmate het geloof groeide, maakte de kerk gebruik van het heidense erfgoed van Europa. De oude heiligdommen en festivals werden gekozen voor christelijk gebruik. Terwijl theologen het verschil tussen de Drie-eenheid en de heiligen begrepen, ging het onderscheid in de boeren verloren. De oude goden werden ondergebracht onder de namen van de heiligen en de festivals ter herdenking van hun martelaarschap. Heidense tempels werden kerken.

De maagd Maria

In de 12e eeuw werd het belang van de Maagd Maria steeds belangrijker voor de religieuze toewijding van gewone mensen. Toen ze zo heilig werd verklaard dat ze lichamelijk naar de hemel was opgestegen, groeide haar aanbidding, werd de rozenkrans met haar gebeden tot de Maagd toegevoegd als een praktijk voor alle christenen in de vroege 13e eeuw.

Purgatorium

Mensen geloofden dat ze, tenzij ze stierven in een zondeloze staat, naar het purgatorium moesten gaan, waar ze eeuwenlang zouden worden gekweld. Die gewenste zondeloze toestand wordt bereikt door zonden aan een priester te belijden en vervolgens de boete te doen die hij heeft gespecificeerd; 50 Ave Marias en 20 Onze Vader, of wat dan ook.

Aflaten (indulgentia in het Latijn)

Maar natuurlijk kon niemand zich elke zonde herinneren die ze hadden begaan, zelfs niet als ze elke dag beleden. Dus al die niet-beleden zonden werden in het vagevuur aan de tijd toegevoegd. Toen kwam een slimme geestelijke op het idee dat mensen verlichting konden krijgen van deze vergeten en niet-beleden zonden door hun toevlucht te nemen tot de overdaad aan heiligheid van de heiligen. Hoewel de meeste mensen een heiligheidstekort hadden, waren er speciale mensen; Jezus, Maria, de apostelen, de heiligen, de pausen, etc. dat ze in hun leven veel meer goed hadden gedaan dan hun eigen tekortkomingen en zwakheden nodig hadden. Al deze extra goedheid en spirituele verdiensten kwamen terecht in een soort hemelse aanbetaling genaamd 'Treasure of Merit.' Aangezien Jezus Petrus de sleutels van het Koninkrijk gaf en deze aan zijn opvolgers doorgaf, betekent dit dat de paus de autoriteit had om een deel van deze overvloedige verdienste over te dragen aan degenen in nood. Hij deed het via zijn agenten, priesters en speciale vertegenwoordigers die af en toe rondes maakten met de verkoop van certificaten genaamd aflaten.

Deze hadden geen behoefte aan boetedoening, of in de late middeleeuwen, werden gebruikt als een manier om het vertrek van een geliefde uit het vagevuur te kopen.

Bedevaarten

Een van de manieren waarop mensen boete konden doen en belangrijke punten konden verdienen, was door een pelgrimstocht te maken. De pelgrimstochten die Europeanen in de middeleeuwen maakten op zoek naar boetedoening of de wens om een of andere goddelijke gunst te vergaren, werden steeds populairder. De grootste van alle bedevaarten was natuurlijk naar het Heilige Land. Maar dat was een duur en gevaarlijk voorstel. De bedevaarten zijn dus ontworpen binnen Europa zelf. De meest populaire westerse bestemmingen waren Rome, Canterbury en Santiago de Compostella in Noord-Spanje.

II. DE REFORMATIE

In de herfst van 1517 maakte een schijnbaar onschadelijke gebeurtenis Luther's naam al snel een begrip in Duitsland. Geïrriteerd door Johann Tetzel, een Dominicaanse monnik die naar verluidt tot de gelovigen had gepredikt dat de aankoop van een aflaatbrief de vergeving van zonden impliceerde, stelde Luther een reeks voorstellen op om een academisch debat te voeren over aflaten aan de Universiteit van Wittenberg, Duitsland. Hij stuurde een kopie van de vijftien stellingen naar de meerdere van Tetzel, aartsbisschop Albert van Mainz, met het verzoek dat Albert de buitensporige prediking van Tetzel stopte; Hij stuurde ook kopieën naar verschillende vrienden. Het duurde niet lang of Albert verzocht formeel om in Rome officiële procedures in te leiden om de orthodoxie van het werk vast te stellen. Ondertussen begon het in Duitsland te circuleren, samen met enkele verklarende publicaties van Luther.

De 5 Sola's

Uit de 95 stellingen van Luther komen de vijf Sola's, die de fundamentele theologische overtuigingen van de protestantse gemeenschap in tegenstelling tot de katholieke leer samenvatten:

Sola scriptura leert dat de Bijbel alleen het gezaghebbende en geïnspireerde woord van God is, daarom de enige bron van autoriteit, en dat het voor iedereen toegankelijk is.

Sola fide is de leer dat rechtvaardiging (geïnterpreteerd in de protestantse theologie als "door God rechtvaardig verklaard") die alleen wordt ontvangen door geloof, zonder enige vermenging of noodzaak van goede werken (begrip dat geloof ons leidt tot goed werken, niet dat goede werken rechtvaardiging opleveren). Het komt uit zijn meditatie op **Romeinen 1:17**, sleutelvers voor Martin Luther

Sola gratia is de leer die stelt dat redding alleen komt door goddelijke genade of de genade van God; dat wil zeggen, door een "onverdiende gunst", niet als iets dat de zondaar op eigen kracht heeft bereikt.

Solus Christus leert dat Jezus Christus de enige middelaar is tussen God en de mens, en dat er geen redding is door een ander.

Soli Deo gloria is het gevolg van de voorgaande vier, dat alle glorie alleen voor God is, omdat redding alleen wordt uitgevoerd door zijn wil en actie.

Conclusie

In de volgende les gaan we door praten over het resultaat van een dergelijke hervorming. Voor nu zien we dat De grote hervorming van de Katholieke Kerk was aangekomen, en een nieuwe tijd begint voor de Christelijke Kerk.